

Afrikaanse varkenspest

Kenniscentrum HVV

Inhoud

1. Afrikaanse varkenspest: wat, hoe en waar?
2. Situatie in Wallonië
3. Preventie
 - a) Hoe insleep voorkomen?
 - b) Snelle detectie
 - c) Reductie van de everzwijnenpopulatie

1. Afrikaanse varkenspest: wat hoe en waar?

Afrikaanse varkenspest

- ✓ Virusziekte
- ✓ Besmettelijk voor varkens en everzwijnen
- ✓ Zeer dodelijk (> 90 % sterft tussen de 7 à 10 dagen na infectie)
- ✓ Niet besmettelijk voor de mens
- ✓ Geen vaccin beschikbaar – wordt op korte termijn niet verwacht

1. Afrikaanse varkenspest: wat hoe en waar?

Overdracht via:

- Bloed
- Vlees
- Kadavers
- Lichaamsvloeistoffen
- Uitwerpselen en urine
- Rechtstreeks of via mechanische vector

MENS!!

- ?Insecten?
- ?Besmette bodem?

Materiaal	Duur besmettelijk
rauw vlees en ontweidingsresten	> 3 maand
droog vlees en vet (vb charcuterie)	> 1 jaar
bevroren vlees	oneindig
bloed	15 weken (20 ° C) of langer bij koudere temperatuur
karkassen	3 weken tot maanden

1. Afrikaanse varkenspest: wat hoe en waar?

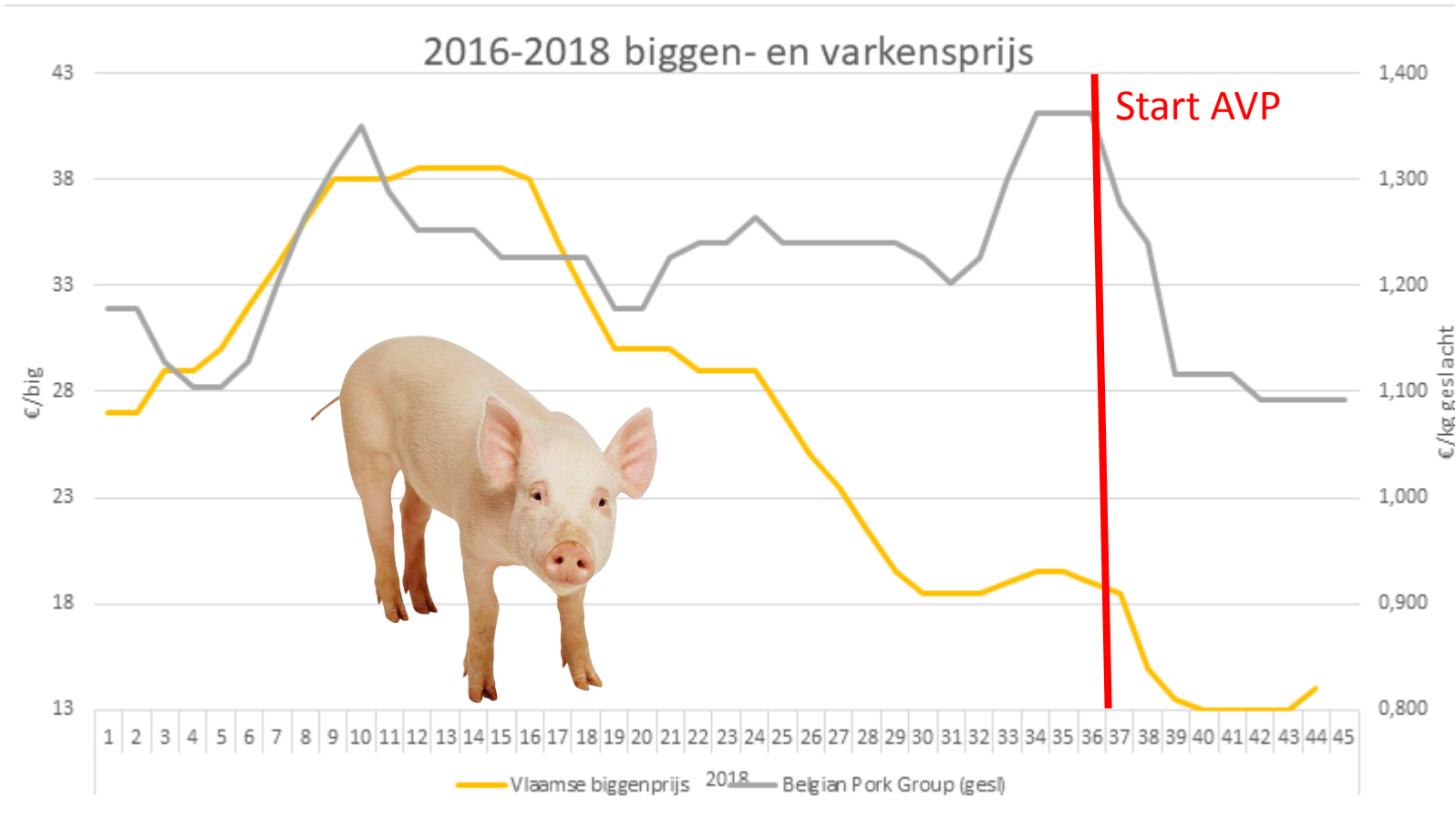
Afrikaanse varkenspest

- ✓ Vernietigende economische gevolgen voor de varkensteelt!!
- ✓ Introductie AVP Wallonië
 - ✓ Exportverbod naar 13 derde landen
 - ✓ Afnemers Europa: extra eisen en/of prijsconcessies
 - ✓ Prijskloof met Duitsland wordt 10 cent/kg groter
 - ✓ Extra voorwaarden vb. rond vervoer varkens naar slachthuis
 - ✓ Preventief slachten gezonde varkens in risicogebied

België: belangrijke exporteur van varkensvlees – 11 miljoen geslachte varkens per jaar

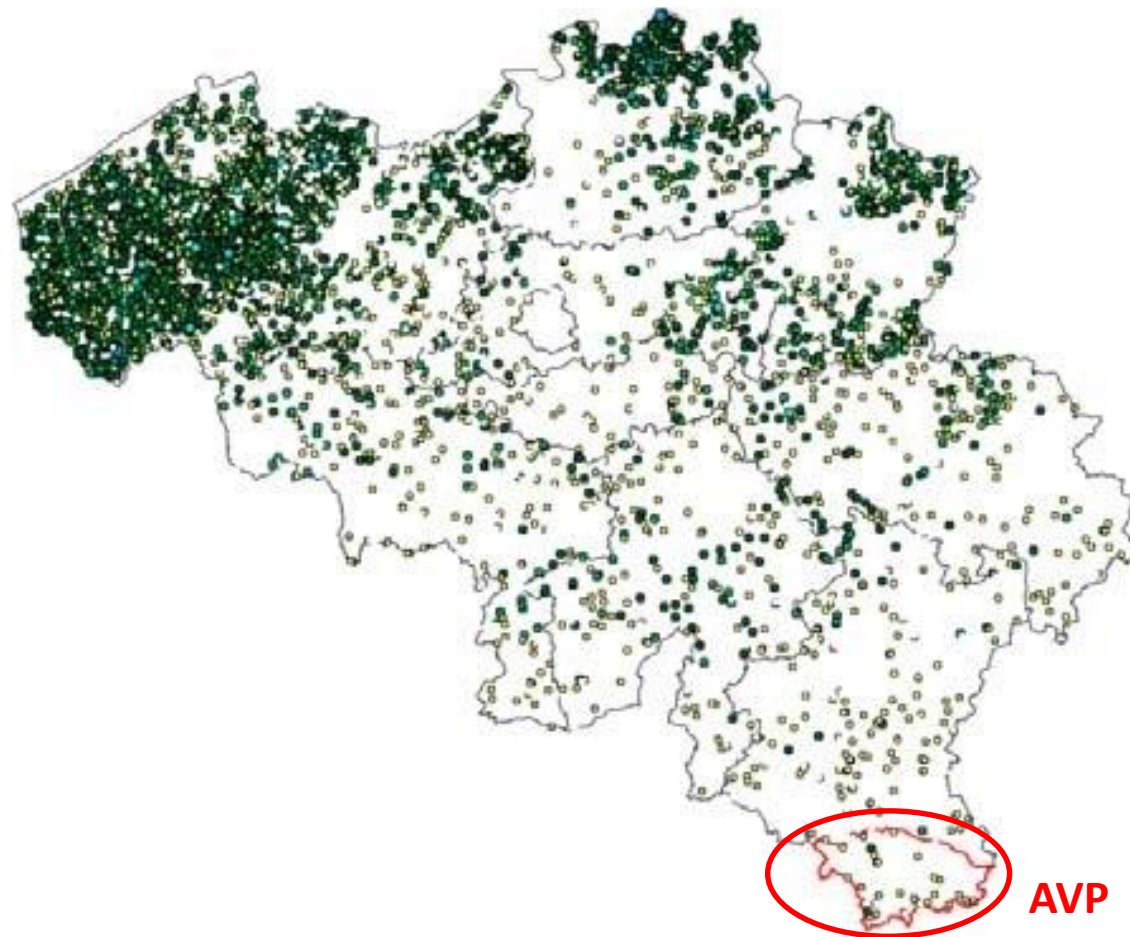

1. Afrikaanse varkenspest: wat hoe en waar?

1. Afrikaanse varkenspest: wat hoe en waar?

25/9/2018

number of pigs / farm

- > 10.000
- 5.001 to 10.000
- 1.001 to 5.000
- 501 to 1.000
- 101 to 500
- 1 to 100

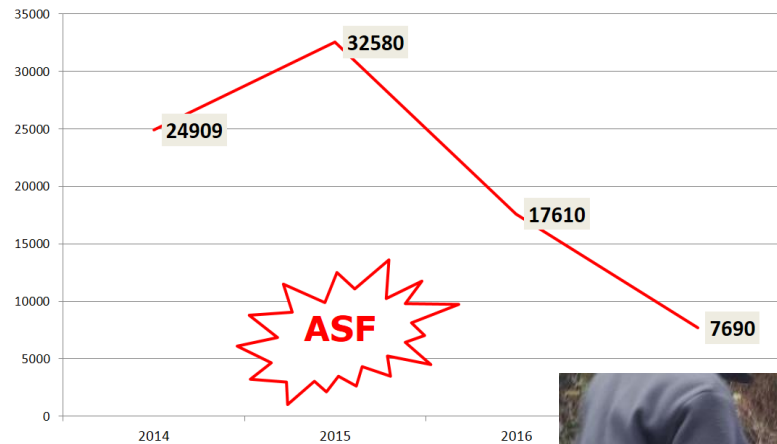
Varkensteelt in België

1. Afrikaanse varkenspest: wat hoe en waar?

Estonia

Wild boar hunted in Estonia 2015-2017

* First ASF case in Estonia – 08/09/2014

1. Afrikaanse varkenspest: wat hoe en waar?

Impact van de Afrikaanse varkenspest blijft niet beperkt tot landbouw en jacht

✓ Bosbouw

1. Afrikaanse varkenspest: wat hoe en waar?

Impact van de Afrikaanse varkenspest blijft niet beperkt tot landbouw en jacht

✓ Toerisme

2. Situatie in Wallonië

- ✓ 13 september 2018 officieel vastgesteld in België (Étalle)
 - ✓ Hoe: menselijke factor
 - ✓ Afbakening zone 630 km² – vanaf rond midden oktober zonering: kern-, buffer- en versterkte observatiezone
 - ✓ Later toevoeging bewakingszone (vraag EU)
 - ✓ Geleidelijke uitbreiding besmetting vnl. naar westen
 - ✓ Beheer: aanbevelingen EU-experts worden goed opgevolgd
 - ✓ Recent versoepeling toegankelijkheid besmet gebied

Control strategy in wild boar

Outside Infected area: =>
intensive hunting

Infected area: outside core
area
Hunting under biosecurity
procedures
Targeted hunting of adult
females
All shot animals rendered
(not home taking)

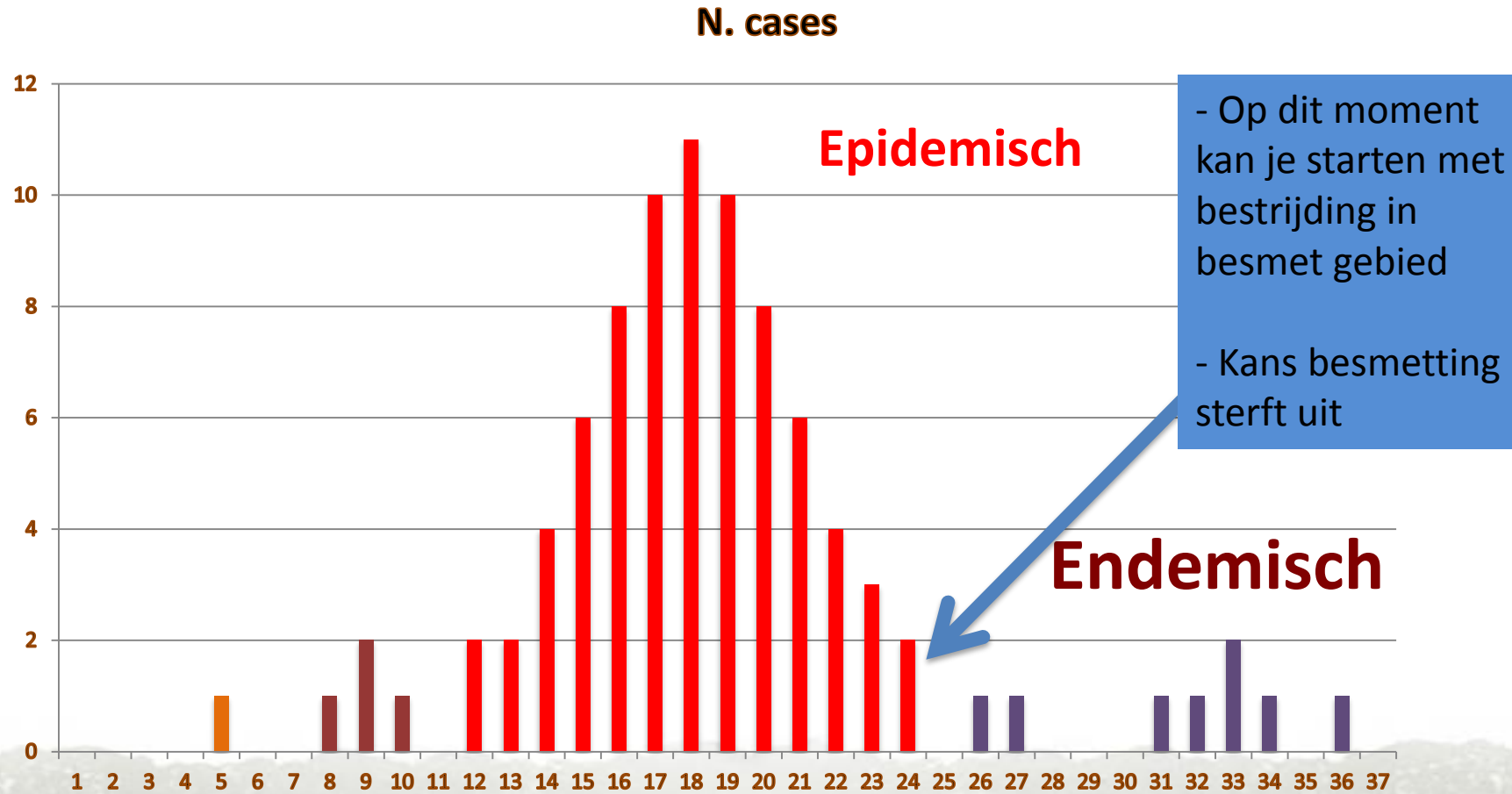
Buffer: yearly wild boar
home range

Core area defined by
passive surveillance
(dead infected wild
boar)

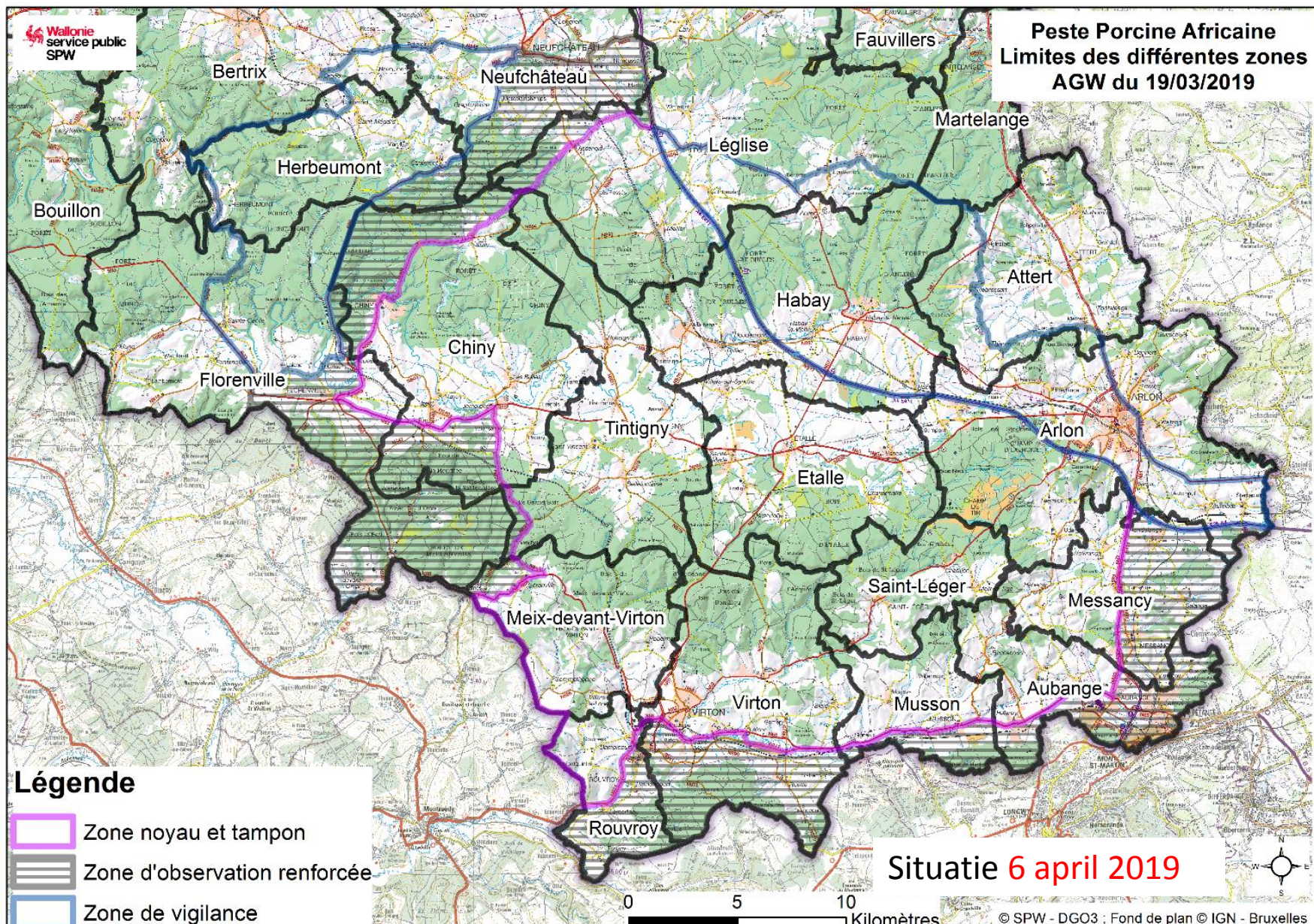
Core and buffer area: ban of hunting,
Forbidden entrance for general public
Active search of wild boar carcasses ONLY

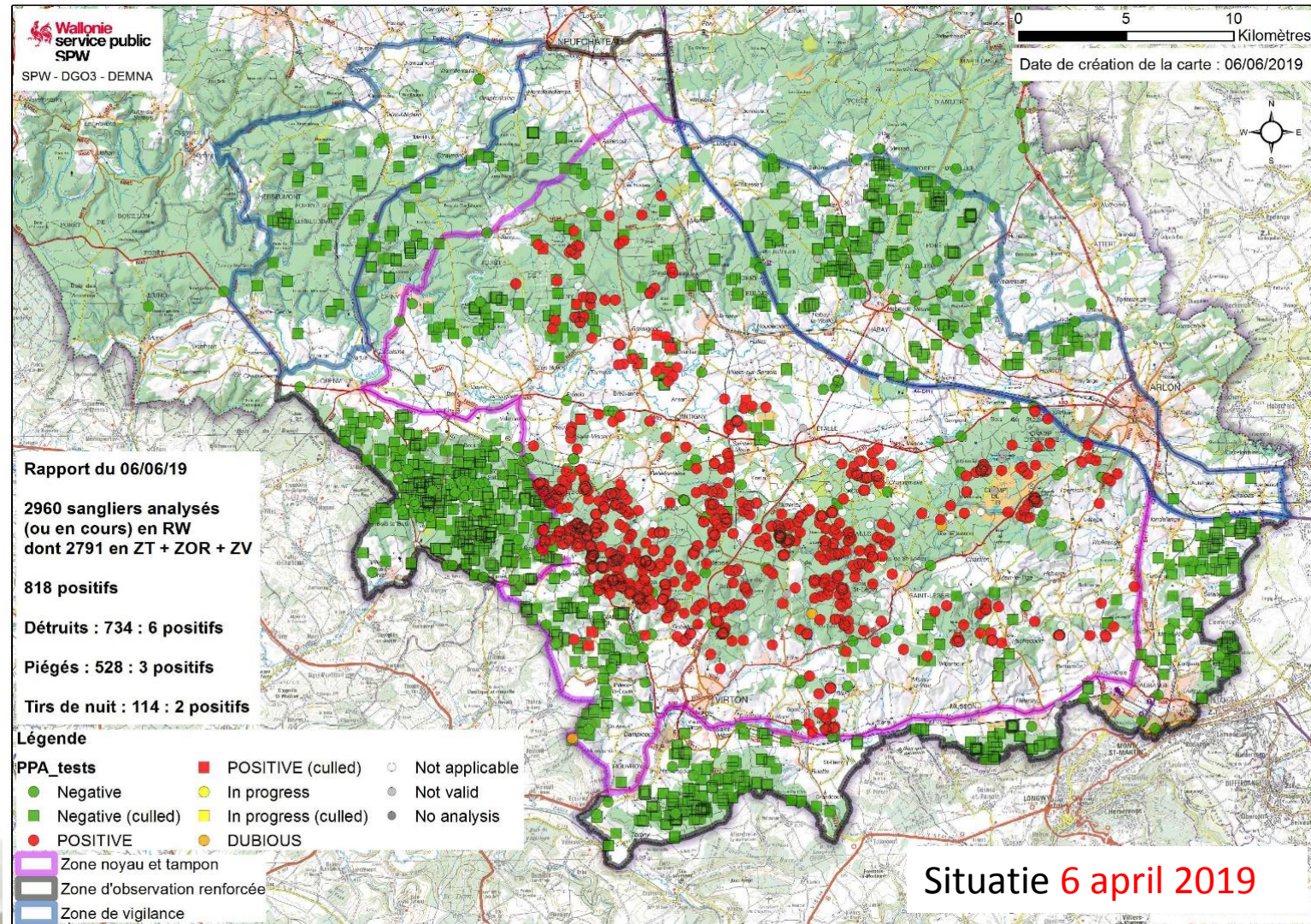
2. Situatie in Wallonië

2. Situatie in Wallonië

2. Situatie in Wallonië

2. Situatie in Wallonië

Omheining Etalle

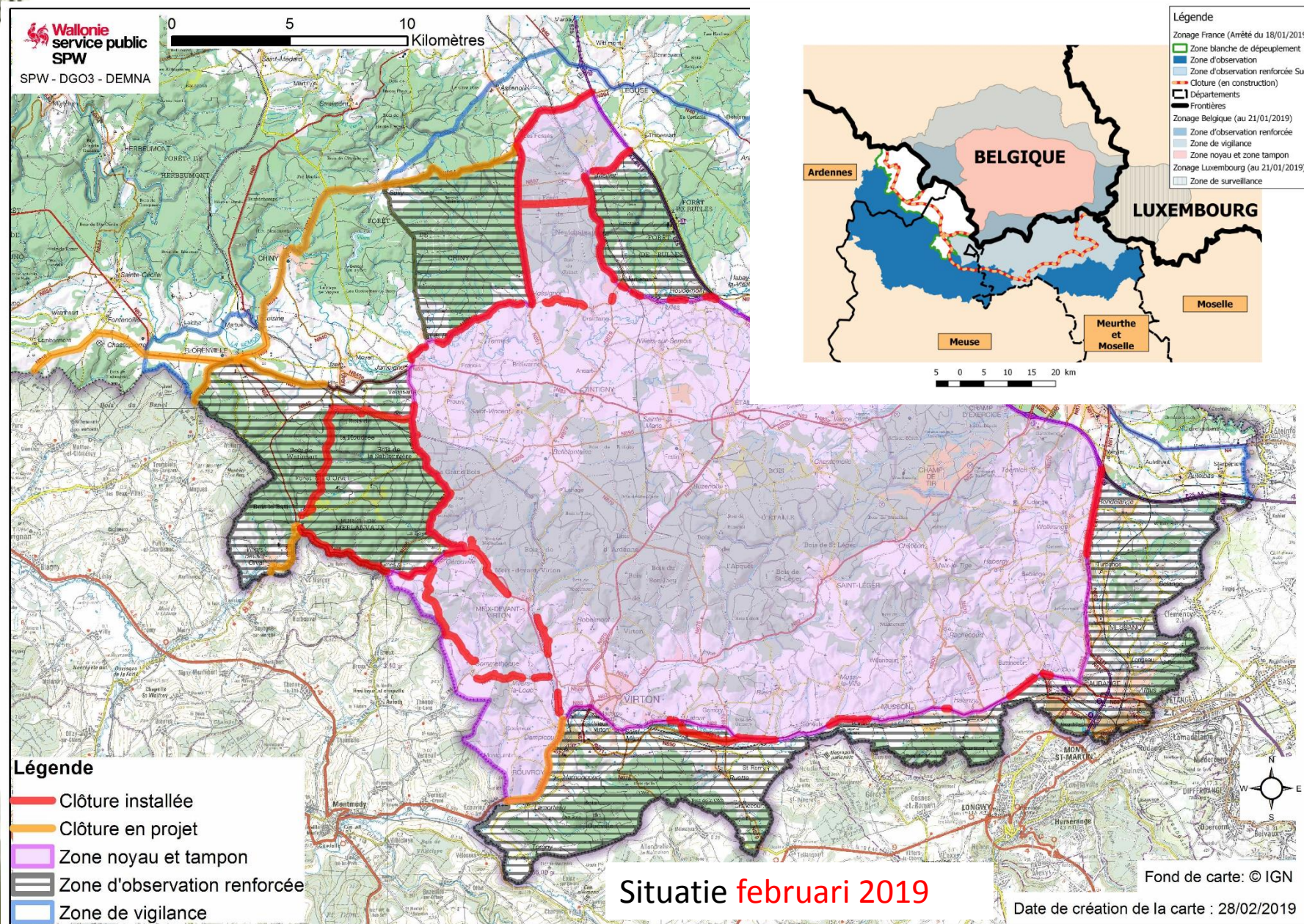
© Vittorio Guberti

Omheining aan
Franse grens

© Vittorio Guberti

2. Situatie in Wallonië

3. Rol van jagers

Jagers spelen een sleutelrol

- Risico ziekte-overdracht en verspreiding
- Terreinexpertise kadavers zoeken
- Populatiereductie
- Biosanitaire maatregelen

CONTROL OF AFRICAN SWINE FEVER IN THE EU The key role of hunters

African swine fever (ASF) is a devastating, usually deadly, infectious disease of pigs and wild boar for which no vaccine exists.

The **consequences** of the disease affect:

1. Farms and the economy:

- the virus kills animals.
- economic losses for EU farmers are aggravated by disruption of international trade of animals and meat.
- economic losses for the hunters.

2. Wildlife and hunting:

- because of the disease wild boar populations can decrease significantly or even disappear.
- hunting may be restricted or even banned in some infected areas (including collection of carcasses and trophies).

The pig sector is one of the most economically significant farming sectors in the EU.

It represents **8.5% of the total output** of the EU agricultural industry, the highest when compared to other meat sectors.

Pigmeat accounts for **50% of total EU meat production**.

Pigmeat is the **most exported of all meat produced in the EU**: it represents **62% of EU total meat exports**.

Hunters can make the difference - for better or worse - as they may increase or reduce the spread of the disease.

Disease transmission and spread

Transmission can happen through direct contact of healthy pigs or wild boar with infected (dead or sick) pigs or wild boar. However, humans and especially hunters - while not being affected by the disease - can help spreading it by:

- Any contact with infected animals and dead bodies (carcasses).
- Contact with anything contaminated by the virus (e.g. clothing, vehicles, other equipment).
- Feeding the animals with meat or meat products from infected animals (e.g. sausages or uncooked meat) or garbage containing infected meat (e.g. kitchen waste, swill feed, including offal).

3a. Preventie – Hoe insleep voorkomen

Risico-analyse FAVV

Risicobeoordeling op introductie van Afrikaanse varkenspest in België

- Risico's op introductie van Afrikaanse varkenspest in België (Sneladvies SciCom 08-2014)
- Introductie in België
 - Bloed en alle producten die bloed bevatten (bv. vlees) zijn de belangrijkste bron van infectie
- Risicofactoren van introductie
 - + – Arbeidsmigratie afkomstig uit Oost-Europa
 - Jachttoerisme
 - ↓ – Algemeen toerisme
 - Intracommunautaire handel van *Suidae*
 - Intracommunautaire handel van andere rauwe of ingevroren producten (vers, gezouten en gefermenteerd vlees en vleesbereidingen) uit geïnfecteerde streken.

3a. Preventie – Hoe insleep voorkomen

Oproep HVV naar overheden:

- Preventiecampagne naar burgers toe!
- Infopanelen bij parkings, tankstations, picknickplaatsen langs snelwegen
- Dubbele afrastering parkings in gebied waar everzwijnen voorkomen

Bundesministerium für Ernährung und Landwirtschaft

Achtung!
Das Bundesministerium für Ernährung und Landwirtschaft der Bundesrepublik Deutschland informiert:
Seit 2014 breitet sich die hochansteckende Afrikanische Schweinepest in Europa aus und bedroht Millionen Haus- und Wildschweine. Lebensmittel können diese, für den Menschen ungefährliche, Krankheit übertragen. Bitte werfen Sie daher Speisereste nur in verschlossene Müllbehälter!

Warning!
The Federal Ministry of Food and Agriculture of the Federal Republic of Germany hereby gives notice that:
Highly contagious African Swine Fever has been spreading through Europe since 2014 and is now a threat for millions of domestic pigs and wild boar. This disease, which is not dangerous for humans, can be transmitted by food. Please make sure that all leftover food is put in sealed waste containers!

Pozor!
Spolkové ministerstvo pro výživu a zemědělství Spolkové republiky Německo informuje:
Od roku 2014 se v Evropě rozšiřuje výskyt takzvaný africký prasečí mor a ohrožuje miliony domácích i divokých prasat. Tato nemoc, která není pro lidi nebezpečná, se přenáší potravinnými Odhoďte proto, prosím, zbytky potravin pouze do uzavřených nádob na odpady!

Atenție!
Ministerul Federal al Alimentației și Agriculturii al Republicii Federale Germania informează:
Din anul 2014 se răspândește în Europa pesta porcină africană extrem de contagioasă care amenință milioane de porci domestici și mistreți. Prin alimente se poate transmite această boală care pentru om nu este periculoasă. De aceea vă rugăm să aruncați resturile alimentare doar în recipiente de gună care pot fi închise!

Внимание!
Информация Федерального министерства продовольствия и сельского хозяйства Федеративной Республики Германия:
С 2014 года в Европе распространяется очень заразная африканская чума свиней, представляющая угрозу для миллионов домашних и диких свиней. Это не опасно для человека, заболевание может передаваться через продукты. Поэтому просим Вас выбрасывать остатки пищи только в закрытый мусорный контейнер!

Uwaga!
Federalne Ministerstwo Żywności i Rolnictwa Republiki Federalnej Niemiec informuje:
Od roku 2014 na terenie Europy rozprzestrzenia się w wysokim stopniu zakaźna choroba – afrykański pomór świni – stanowiący zagrożenie dla milionów sztuk hodowlanej trzody chlewnej oraz pogłowia dzików. Ta niebezpieczna zakaźność dla człowieka może być przenoszona także przez żywność. Dlatego prosimy wywalić resztki żywności wyłącznie do zamkniętych pojemników na śmieci i odpady!

bmel.de/asp

3a. Preventie – Hoe insleep voorkomen

Oproep HVV naar jagers:

- Ga NIET jagen in besmet/risicogebied, zelfs indien wettelijk niet verboden!!!
- Kaart besmette gebieden zie website HVV:

<https://hvv.be/info/projecten/afrikaanse-varkenspest/>

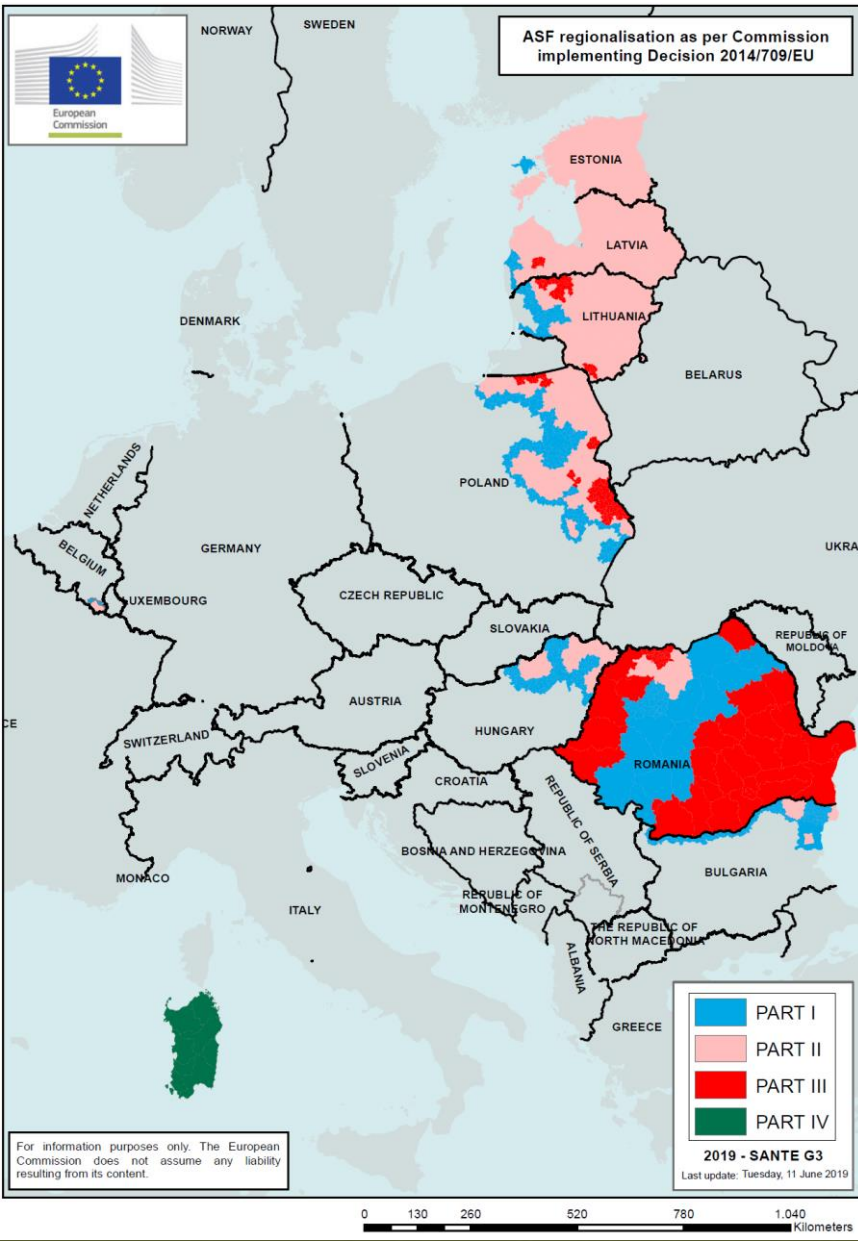

3a. Preventie – Hoe insleep voorkomen

Situatie: 11/06/2019

Actuele toestand zie

<https://hvv.be/info/projecten/afrikaanse-varkenspest/>

3a. Preventie – Hoe insleep voorkomen

Jagers die wel gaan jagen in risicogebied:

- Nemen een te groot risico op insleep
- Moeten **zeer strikte biosanitaire maatregelen** nemen om insleep te voorkomen:
 - **Was handen** met water en zeep, en desinfecteer met handgel (ethanol 70 %)
 - **Reinig en ontsmet ter plekke** alle materiaal dat gebruikt werd bij de jacht, voertuig (inclusief banden, wielkassen, binnenkant ...) inbegrepen. Zittingen best op voorhand afdekken met plastic.
 - Was jachtkledij aan hoge temperatuur (minstens 60 ° C)
 - Neem **geen vlees, karkassen, delen van karkassen of jachttrofeeën** mee van everzwijnen
 - **geen jachthonden**
 - Respecteer lokale bioveiligheidsmaatregelen (vb. wat met kadavers, ...)
 - Raak de kadavers van everzwijnen niet aan
 - Er geldt een **verbod op het in contact komen met varkens** in de eerste 72 uur na contact met een everzwijn

3a. Preventie – Hoe insleep voorkomen

Procedure desinfectie (ter plekke!!)

Benodigd materiaal

- Kom voor individueel voetbad (niet collectief)
- Jerrican met zeepwater
- borstel
- Werkzaam biocide (vb. Virkon, Virocid)

1. Reiniging

- Verwijder (ter plaatse) de meeste resten modder ed.
- Was laarzen in zeepwater tot alle modder, ... weg is
- Minimaal 5 minuten contact met zeepwater
- Tweede paar laarzen: giet het zeepwater weg en neem nieuw zeepwater voor de reiniging

2. Desinfectie

- Werkt ENKEL op propere oppervlakten, dus na reiniging
- Laarzen in te spuiten met geschikt biocide en goed laten inwerken

Niet enkel laarzen. Ook: jachtmes, krukje, materiaal versnijden, voertuig, ALLES gebruikt bij de jacht

3a. Preventie – Hoe insleep voorkomen

3a. Preventie – Hoe insleep voorkomen

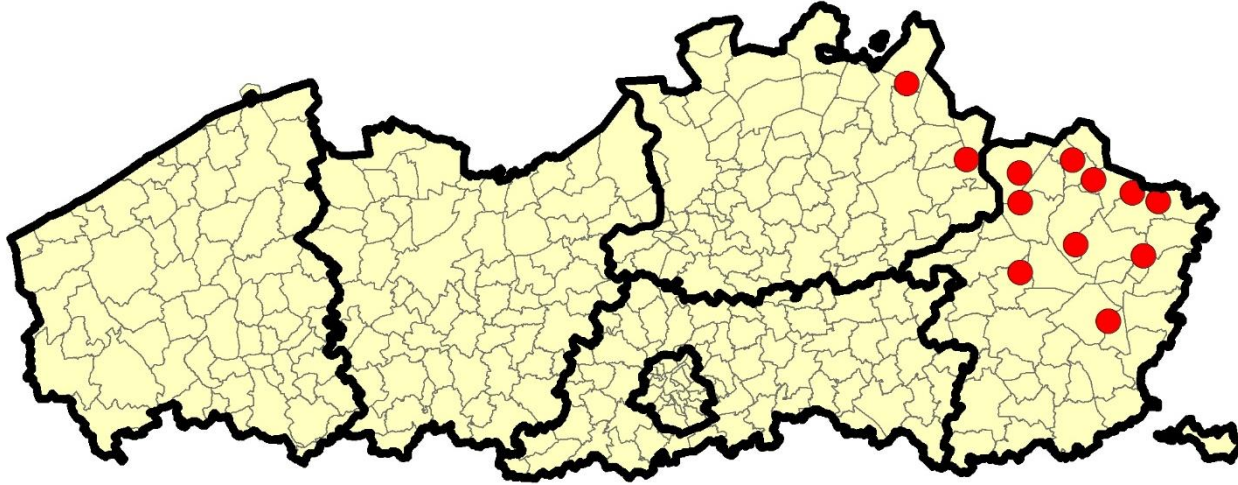
Oproep HVV naar jagers:

- Bij jacht in Vlaanderen of ander niet-besmet gebied:
 - respecteer minimaal de basis biosanitaire maatregelen bij de everzwijnenjacht:
 - Was na de jacht de handen met water en zeep
 - Bij het ontweiden/manipuleren kadaver:
 - » Draag vloeistofdichte (wegwerp)handschoenen met lange mouwen
 - » Respecteer een eet- en drinkverbod
 - Laat de ingewanden en het slachtafval van everzwijnen niet achter in de natuur.
 - Er geldt een verbod op het in contact komen met varkens in de eerste 72 uur na contact met een everzwijn

3a. Preventie – Hoe insleep voorkomen

3a. Preventie – Hoe insleep voorkomen

Ophaalpunten slachtafval en
ontweidingsafval WBE's

WBE	Contactpersoon	Adres	postcode en gemeente	Tel
Bocholt	Patrick Thonissen	Dorperheideweg 36	3950 Bocholt	+32 495 255360
De Zandhaas	Willy Vanhelden	P.Pellensstraat 51	3910 Neerpelt	+ 32 475 67 53 82
Suetendaal	David Ceulemans	Noordlaan 51	3600 Zutendaal	+32 479 80 59 30
Dessel	Johan Broeckx	Hardeputten 8	2480 Dessel	+32 475 23 62 40
Jacht en Natuur Lommel	Jos Jansen	Spoorwegstraat 30	3920 Lommel	+32 491 08 94 61
De Zwarte Beek	Johan Craeghs	Helzoldstraat	3550 Heusden-Zolder	+ 32 468 22 03 14
De Aa, De Vart, Tulderheide (Boshuis Ravels)	Jef Van Steen	Jachtweg 27	2380 Ravels	+32 485 33 67 86; +32 14 65 61 88 +32 495 44 80 56; +32 479 43 61
Molenbeersel & Kinrooi	Jos Keyers	Grootbroekstraat 50	3640 Kinrooi	01
De Oetervallei	Peter Jame	Fortstraat 28	3680 Maaseik	+32 89 865 821
St-Michiël Bree	François Pierson	Luysenstraat 10	3960 Bree	+32 497 03 23 05
De Korhaan	Kris Rubens	Overes 87	3990 Peer	+32 477 72 39 75

3b. Preventie - Snelle detectie

Snelle detectie:

- Minder verspreiding ziekte
- Sneller en gemakkelijker uit te roeien

Oproep HVV naar jagers:

- **Meld elk verdacht kadaver** (elk everzwijnenkadaver behalve indien geschoten bij jacht)
- Melden naar VOC's – deze halen op conform voorschriften bioveiligheid.
- Analyse op AVP

3b. Preventie - Snelle detectie

Regio/provincie	Ophaler kadavers	Telefoonnummer
Vlaams-Brabant	VOC Malderen	052 33 64 10
Limburg	VOC Natuurhulpcentrum Opglabbeek	089 85 49 06
Antwerpen	VOC Brasschaat-Kapellen	0473 48 48 97
	ophaling in samenwerking met VOC Neteland	014 51 40 41
		09 230 46 46 of 0495 42 84 77
Oost-Vlaanderen	VOC Merelbeke	
West-Vlaanderen	VOC Oostende	059 80 67 66

Wallonië: melden via Tel. 1718!

3c. Preventie – Reductie everzwijnen

Ook bij heel lage populatiedichtheid is infectie met Afrikaanse varkenspest mogelijk

Maar bij hogere populatiedichtheid:

- Groter risico
- Snellere verspreiding
- Meer sterfte = meer karkassen = meer besmetting omgeving
- Moeilijker om populatie in te dijken

Everzwijnenpopulatie is sterk toegenomen in Vlaanderen – de schade ook

→ (Sterk) ingrijpen op populatie is een noodzaak

3c. Preventie – Reductie everzwijnen

Oproep HVV aan jagers:

- Everzwijnenpopulaties reduceren, binnen huidige wettelijke kader
- Stel geen restricties in op afschot everzwijnen – everzwijnen schieten ongeacht leeftijd en geslacht, met respect voor weidelijkheid

Oproep HVV aan alle jachtrechthouders (incl. landeigenaars, overheden, terreinbeherende organisaties):

- Actief meewerken aan reductie everzwijnen via een vorm van jacht op hun terreinen

Oproep HVV aan overheid:

- Knelpunten vermarkting aanpakken
- Jacht efficiënter maken door nachtrichtapparatuur en geluiddempers wettelijk bruikbaar te maken

4. Slot

Afrikaanse varkenspest: reële bedreiging

- Voor varkenstellers
- Voor everzwijnenpopulaties en de jacht
- Voor andere sectoren: bosbouw, toerisme, ...

Jagers spelen een sleutelrol

Laat ons samenwerken om AVP tegen te gaan

Meer info:

<https://hvv.be/info/projecten/afrikaanse-varkenspest/>

<http://www.afsca.be/avp/>

<https://www.natuurenbos.be/afrikaansevarkenspest>

